

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Σχολή Επιστημών της Αγωγής
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία

Ιστορικές, Πολιτισμικές και Παιδαγωγικές
Διαστάσεις των Μουσικών Οργάνων

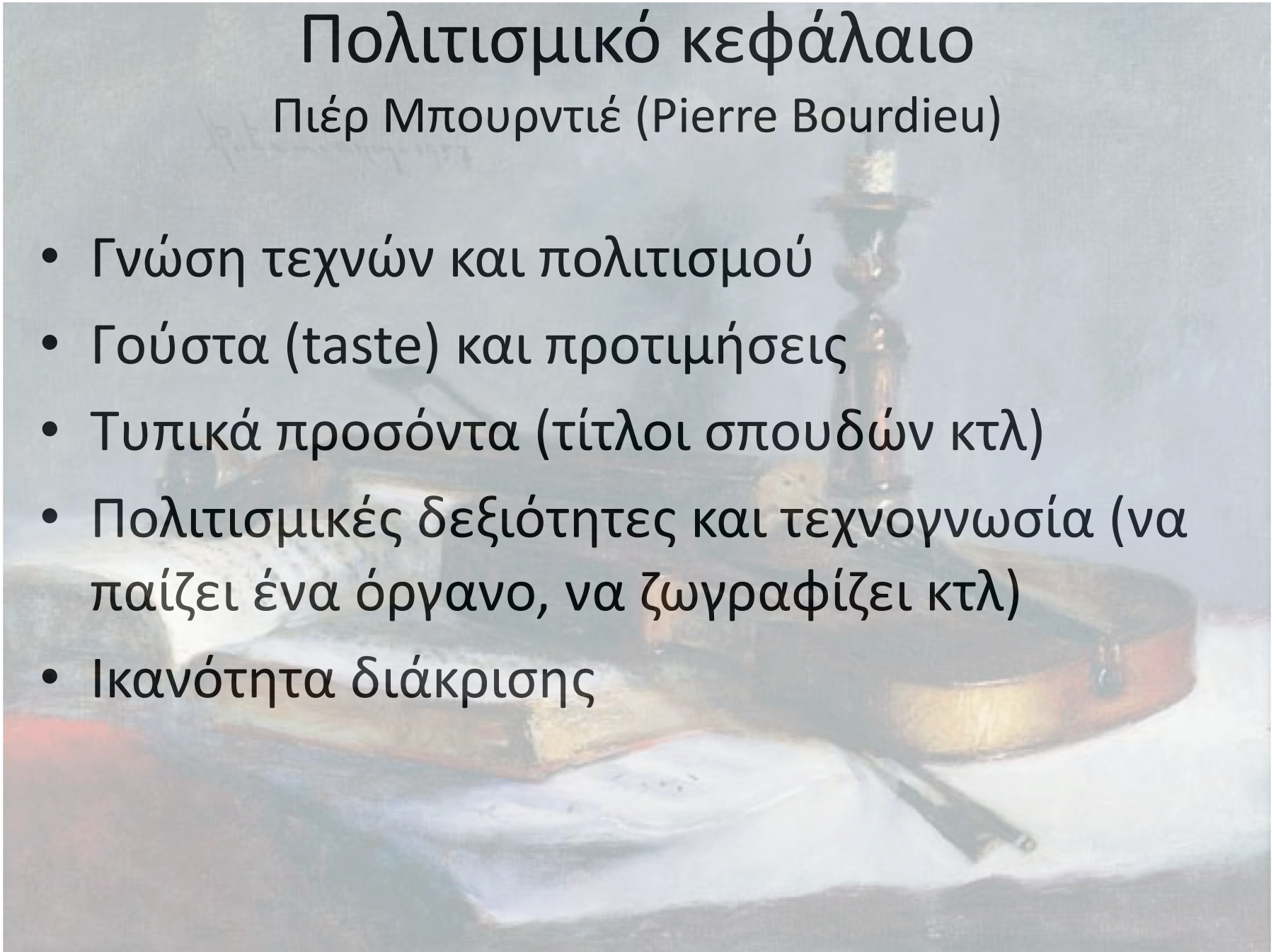
Νικόλας Τσαφταρίδης (ΜΑ, PhD) Ε.Ε.Π. Μουσικής Αγωγής

2022-2023

Πολιτισμικό κεφάλαιο

Πιέρ Μπουρντιέ (Pierre Bourdieu)

- Γνώση τεχνών και πολιτισμού
- Γούστα (taste) και προτιμήσεις
- Τυπικά προσόντα (τίτλοι σπουδών κτλ)
- Πολιτισμικές δεξιότητες και τεχνογνωσία (να παίζει ένα όργανο, να ζωγραφίζει κτλ)
- Ικανότητα διάκρισης

Ανάπτυξη πολιτισμικού κεφαλαίου

- Μουσικές ακροάσεις από μεγάλο φάσμα της της ανθρώπινης δημιουργίας.
- Μουσικό όργανο τεχνούργημα εικαστικής και ακουστικής αισθητικής.
- Ιστορική προσέγγιση.
- Πολιτισμικά στοιχεία.
- Εργαλείο εκμάθησης μουσικής.

Μια παρένθεση με παραδοχές

- Μουσική

παραδείγματα

1. Threnody to the victims of Hiroshima
Penderecki

2. Tuning of the orchestra

3. Atmospheres Ligeti

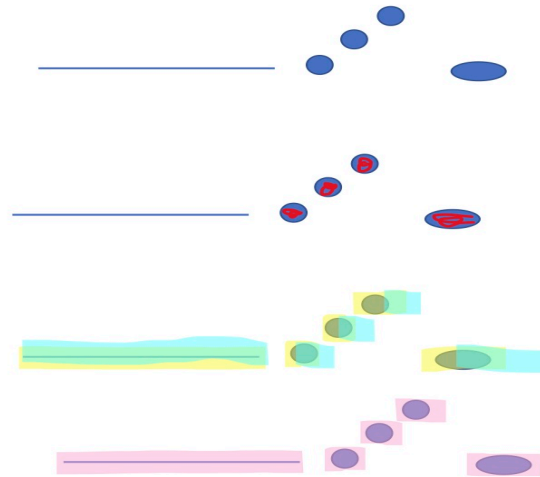

4. Whistle language Greece

Χαρακτηριστικά του ήχου

(περιγράψτε τι βλέπετε)

Χαρακτηριστικά του ήχου

Κανένα χαρακτηριστικό δεν απαντάται μόνο του στους φυσικούς ήχους

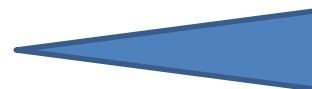
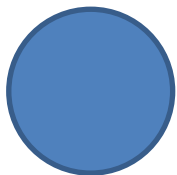
- Ύψος

- Διάρκεια

- Ένταση

- Χροιά

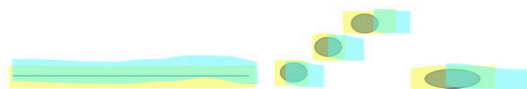
- 1

- 2

- 3

- 4

Αρχαιολογία το 5.000 μ. Χ.

[youtube.com/watch?v=9yeEBoiQaN4](https://www.youtube.com/watch?v=9yeEBoiQaN4)
[youtube.com/watch?v=CNhLfbH3Nlc](https://www.youtube.com/watch?v=CNhLfbH3Nlc)

Τα μουσικά όργανα

- Κατασκευές ή επινοήσεις οι οποίες μπορούν να ελέγξουν ένα τουλάχιστον χαρακτηριστικό του ήχου σε ικανοποιητικό βαθμό με την εφαρμογή μηχανικής ή ηλεκτρικής ενέργειας. Άλλες από αυτές μπορούν να ελέγξουν όλα τα χαρακτηριστικά του ήχου και άλλες μερικά.

Προέρχονται ή είναι

(πολιτισμική ταξινόμηση)

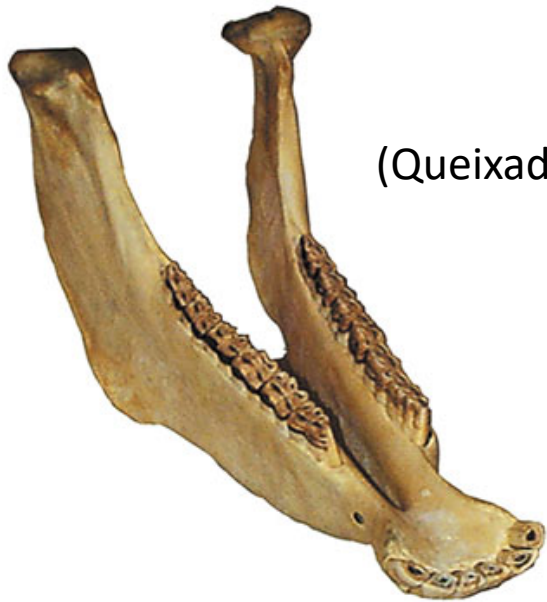
- Χρηστικά αντικείμενα
 - Κουτάλια, ποτήρια, ταψιά, ψαλίδια, συρτάρια

- Επινοήσεις

- Όστρακα, ξυλάκια, φύλλα, πέτρες, didjeridu

(Queixada de burro)

vibraslap

Sharango

- Εφευρέσεις - κατασκευές
 - Συμβατικά μουσικά όργανα

type

Τι βλέπετε στις εικόνες 1 και 2;

Μουσικά όργανα

Το μουσικό όργανο

1. Είναι τεχνούργημα της πνευματικής ανθρώπινης δημιουργίας (γιατί ο άνθρωπος κατασκεύασε τα Μ.Ο.)
2. Έχει ιδιαιτερότητα και μοναδικότητα
3. Εμπεριέχει ιστορικές και πολιτισμικές διαστάσεις

Εμπειρέχει

- κατασκευαστική τεχνική, (τεχνολογία)
- αισθητική υπόσταση, (εικαστική οπτική)
- ηχητικό αποτέλεσμα, (ακουστική αισθητική)
- Την εργονομία/λειτουργικότητα, (ως «εργαλείο»)
- την απλότητα ή πολυτέλεια, (ως τεχνούργημα)

Ταξινόμηση Μουσικών Οργάνων

αρχαίων πολιτισμών

- Αρχαία Κίνα (μέταλλο, λίθος, μετάξι, μπαμπού κτλ)
- Αρχαία Ελλάδα
εντατά/έγχορδα/κρουστά/πληττόμενα,
εμπνεόμενα/εμπνευστά/εμφυσώμενα,
κρουστά

Κιθάρα

Λύρα

Τύμπανον

Αυλός

Α' παραδοσιακός

- Πνευστά (ενέργεια)
 - Φλάουτο, ζουρνάς, κλαρινέτο
- Έγχορδα (υλικό)
 - Βιολί, πιάνο, κιθάρα
- Κρουστά (ενέργεια)
 - Νταούλι, τουμπελέκι, τύμπανο, τρίγωνο, ζίλια, μαράκες

Το πιάνο σε ποια κατηγορία ανήκει;

Β επιστημονικός

1. **Ιδίοφωνα** (υλικό ηχογόνου οργάνου)
 - Τρίγωνο, ζίλια, μαράκες
2. **Μεμβρανόφωνα** (υλικό ηχογόνου οργάνου)
 - Νταούλι, τουμπελέκι, τύμπανο
3. **Αερόφωνα** (υλικό ηχογόνου οργάνου)
 - Φλάουτο, ζουρνάς, κλαρινέτο
4. **Χορδόφωνα** (υλικό ηχογόνου οργάνου)
 - Βιολί, μπουζούκι, κιθάρα

Το πιάνο σε ποια κατηγορία ανήκει;

Συμφωνικά, παραδοσιακά, σύγχρονα μουσικά όργανα

- Η αρχική χρήση του μουσικού οργάνου το κατατάσσει εθνικά και το χαρακτηρίζει ως όργανο κάποιας ενότητας.
- Τα όρια όμως είναι αρκετά ελαστικά και συχνά ένα μουσικό όργανο μπορεί να χρησιμοποιείται σε διάφορα είδη και μουσικά ιδιώματα

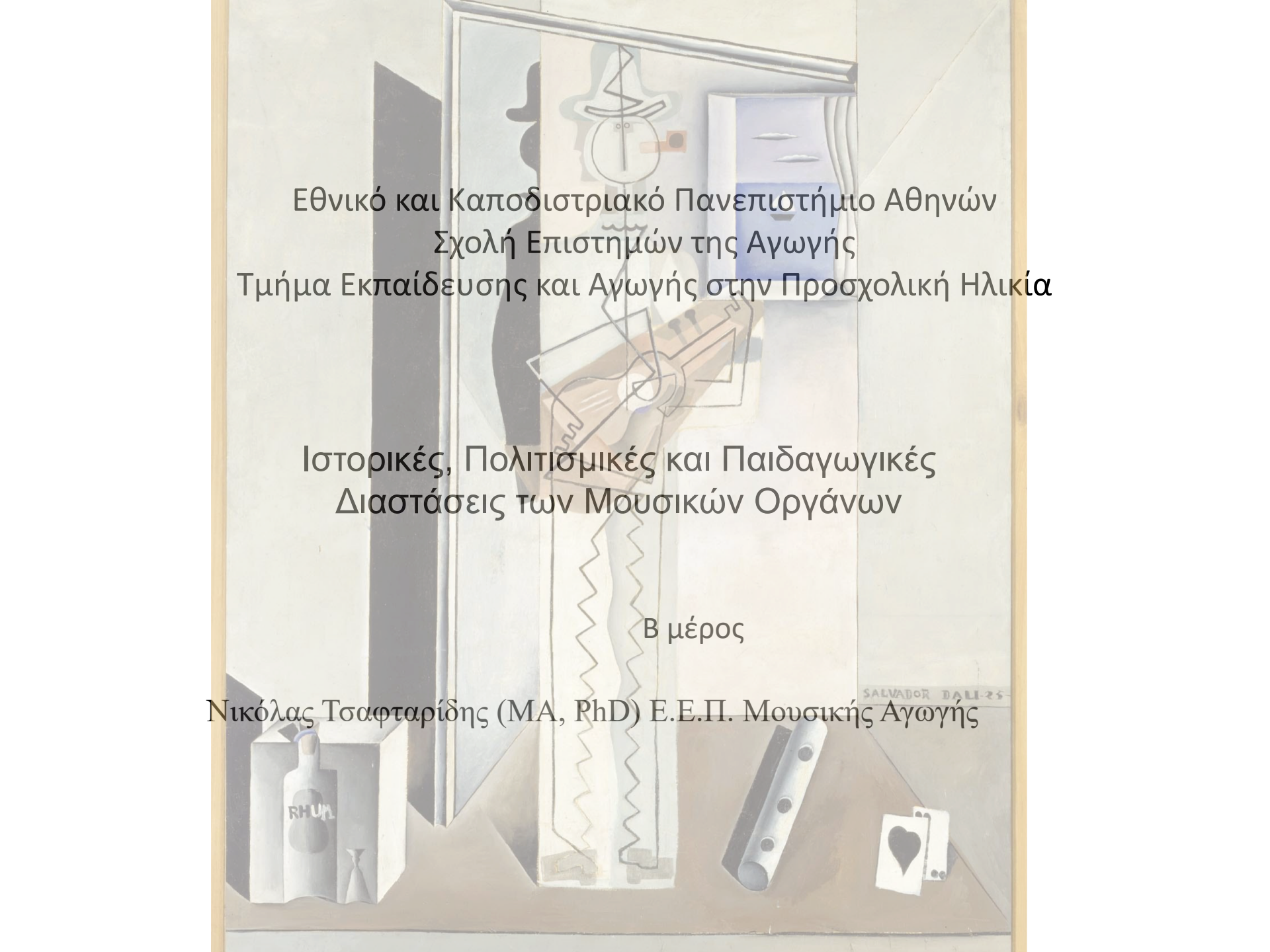
- Συμφωνικά: χρησιμοποιούνται στη Λόγια Δυτική Μουσική και αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της.
- Παραδοσιακά: χρησιμοποιούνται σε όλες τις προφορικές μουσικές παραδόσεις και αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο τους.
- Σύγχρονα: αναπτύχθηκαν και χρησιμοποιούνται στα σύγχρονα μουσικά είδη και ιδιώματα

Συμφωνικά (ή «κλασικά»)

- Είναι συγκεκριμένα όργανα τα οποία σχηματίζουν λίγο-πολύ παγιωμένα σχήματα.
- Η Συμφωνική Ορχήστρα παγιώνεται ως σχήμα στην κλασική περίοδο (1750-1820).
- Περιλαμβάνει τρία σαφώς διαχωρισμένα τμήματα μουσικών οργάνων στα οποία προστίθενται περισσότερα όργανα στην Ρομαντική περίοδο (1820-1900)

Σημαντική σημείωση (εθνομουσικολογίας)

- Το να αποκαλέσεις κάτι «μουσικό όργανο» απαιτεί κατανόηση της σύλληψης που έχει μια κοινωνία περί της μουσικής και των ορίων της (Nettl 2016)

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Σχολή Επιστημών της Αγωγής
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία

Ιστορικές, Πολιτισμικές και Παιδαγωγικές
Διαστάσεις των Μουσικών Οργάνων

Β μέρος

Νικόλας Τσαφταρίδης (ΜΑ, PhD) Ε.Ε.Π. Μουσικής Αγωγής

Η συμφωνική ορχήστρα

Περιλαμβάνει:

- Έγχορδα με τόξο
 - I βιολιά, II βιολιά, βιόλες, τσέλα, κόντρα-μπάσα
 - (8 – 16), (8 – 14), (8 – 15), (8 – 12), (4 – 8)*
- Πνευστά
 - Ξύλινα (φλάουτο, όμποε, κλαρινέτο, φαγκότο)
 - Χάλκινα (γαλλικό κόρνο, τρομπέτα, τρομπόνι, μπάσο τούμπα)
- Κρουστά
 - Καθορισμένης οξύτητας (τύμπανα, ξυλόφωνα, μεταλλόφωνα, καμπάνες κτλ)
 - Ακαθόριστης οξύτητας (ταμπούρο, πιάτα, μεγάλο τύμπανο κτλ)

* Οι αριθμοί είναι ενδεικτικοί

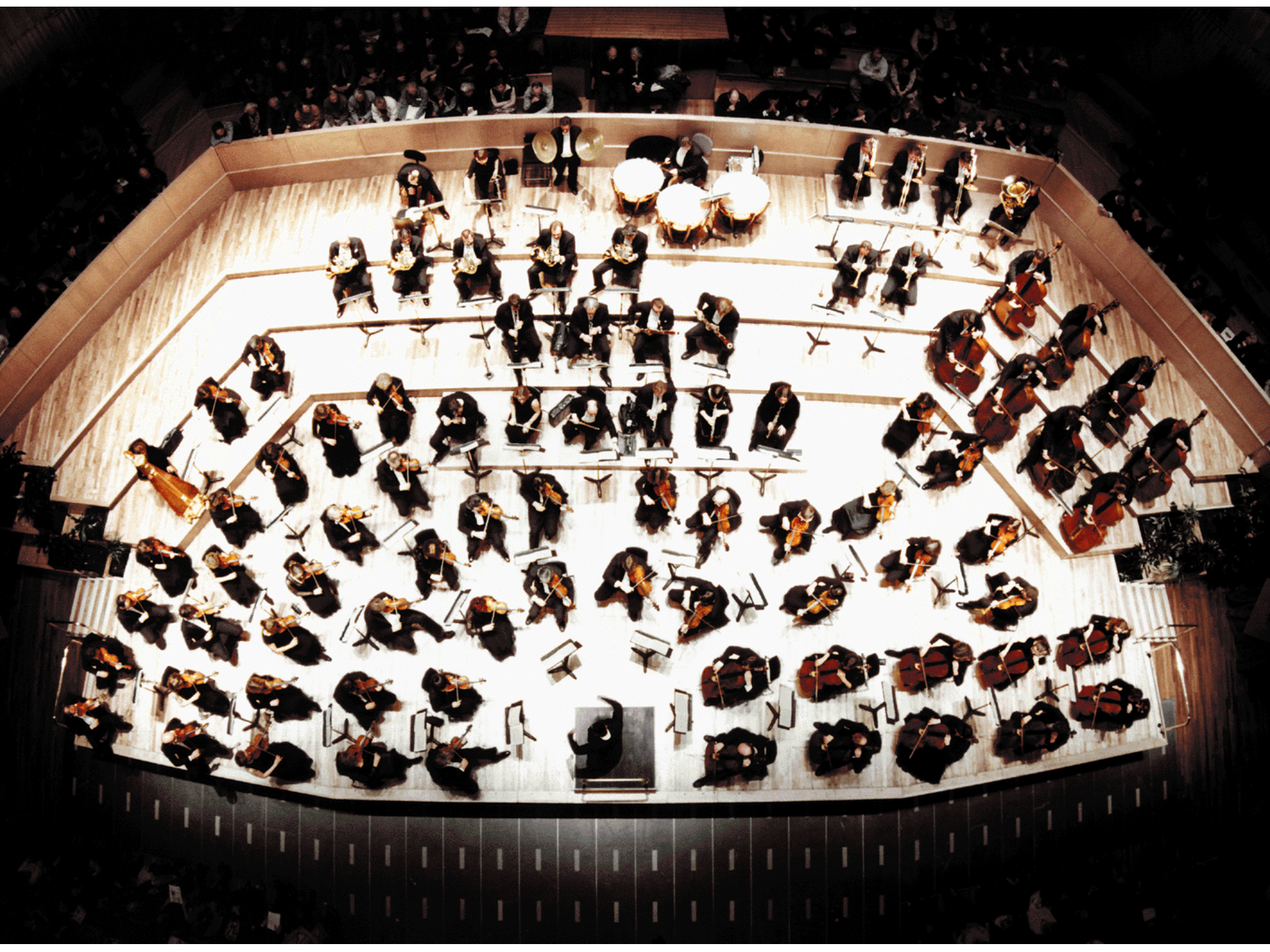

Percussion Family

String Family

Woodwind Family

Brass Family

Έγχορδα με τόξο

Ποια όργανα βλέπετε;

Φλάουτο

Αγγλικό
κόρνο

Όμποε

Κλαρινέτο

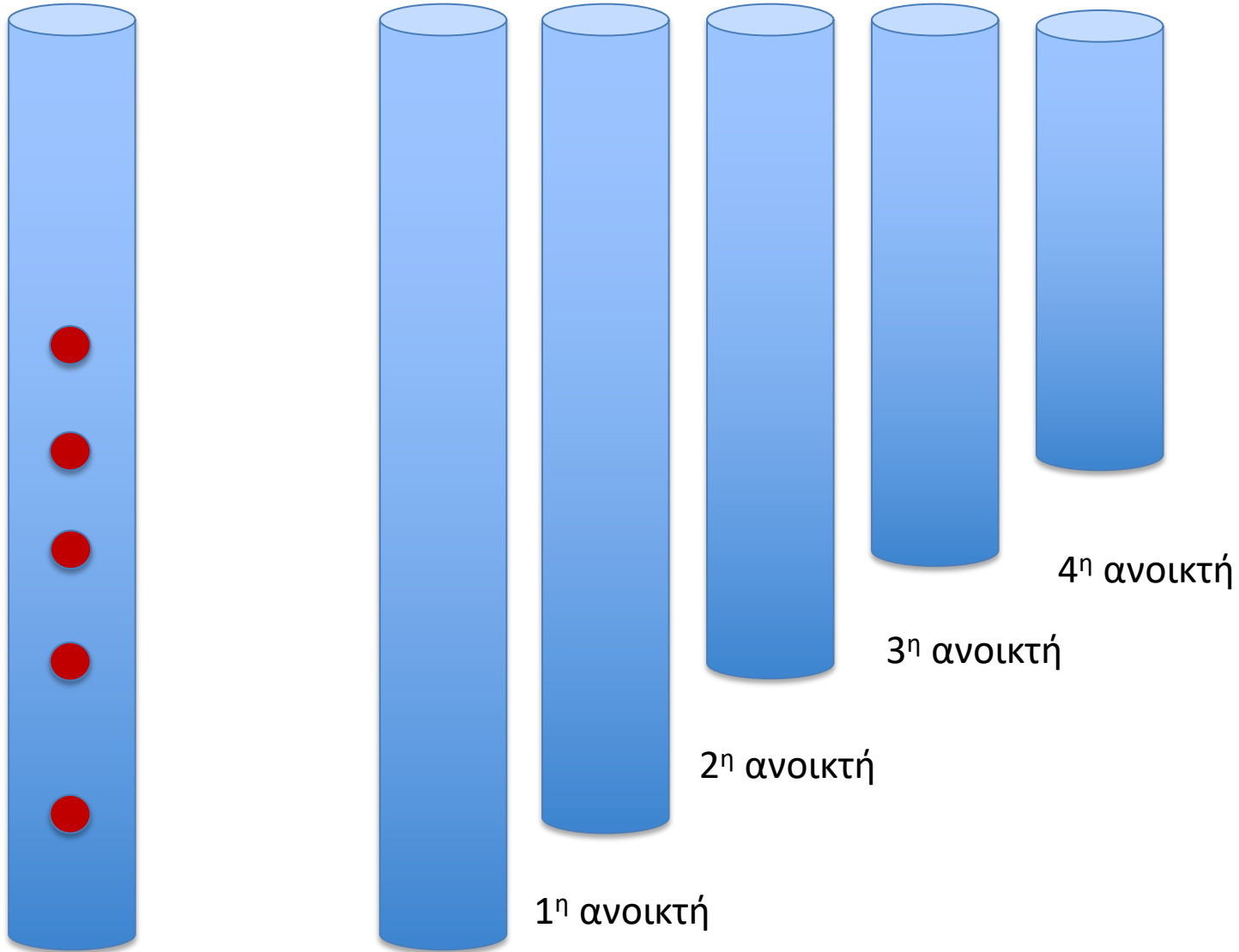
Φαγκότο

- Κλαρινέτα

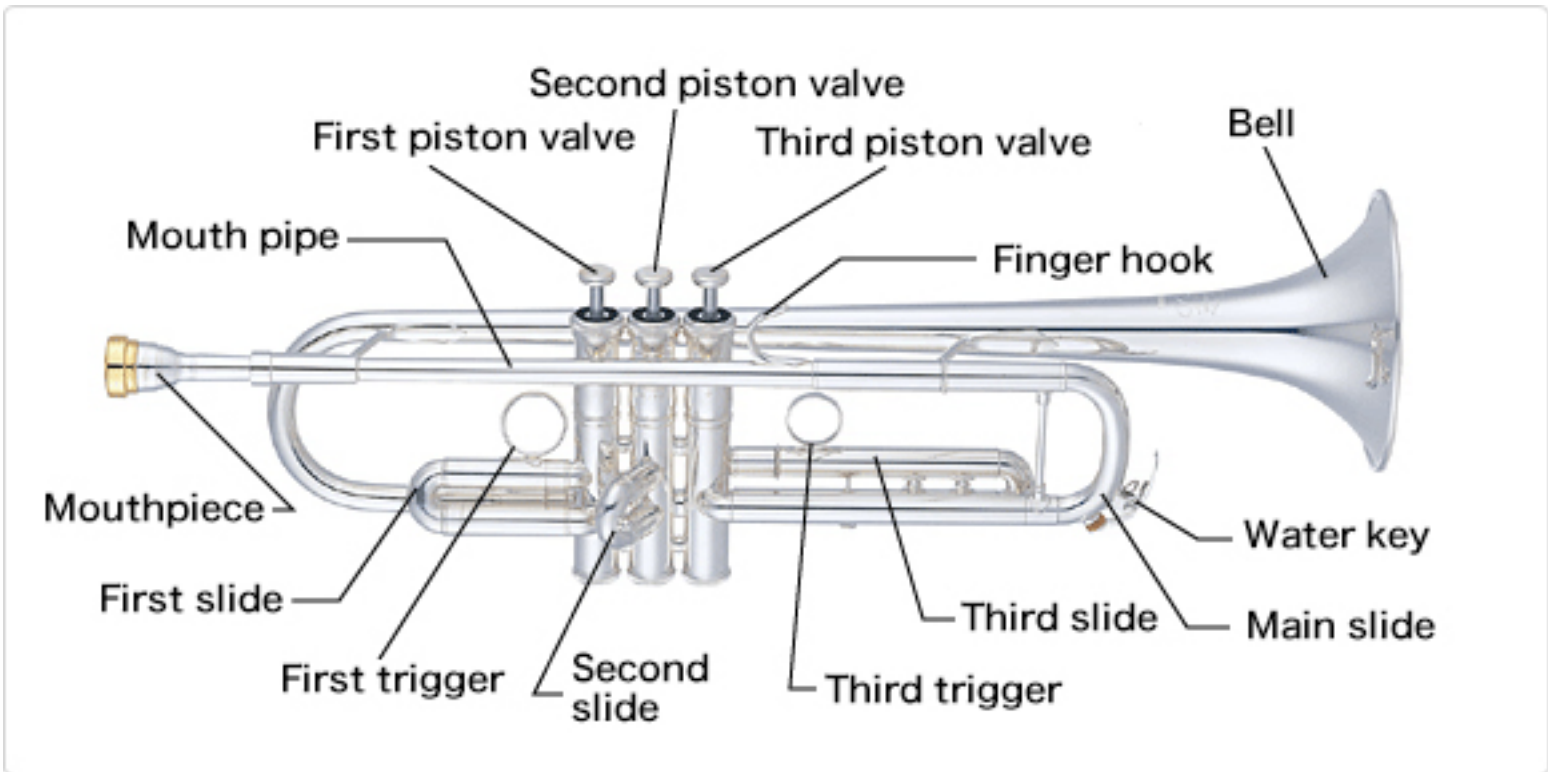
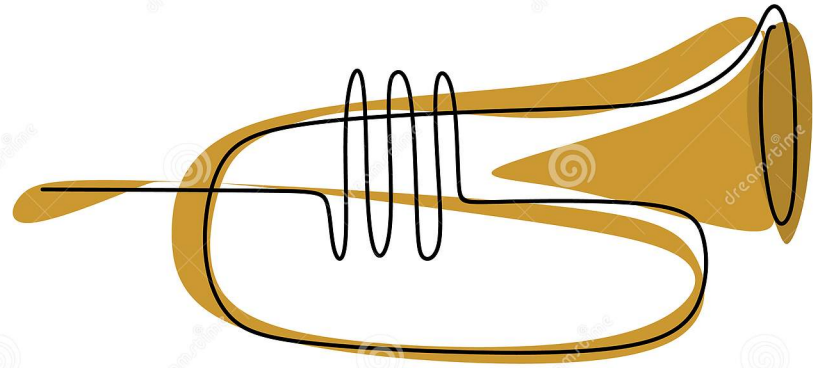
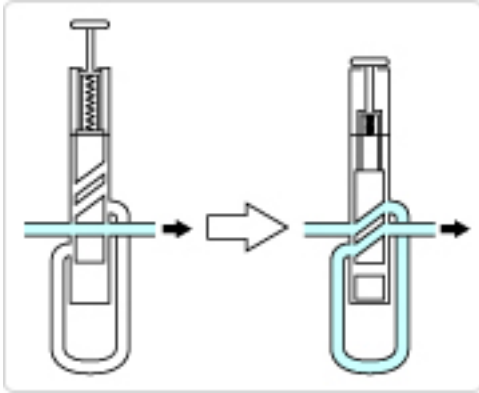

170

Πως λειτουργούν οι ηχητικοί σωλήνες στα ξύλινα πνευστά

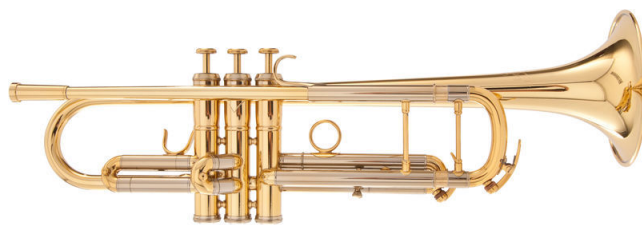

κλειστές όλες οι τρύπες

Γαλλικό κόρνο

τρομπέτα

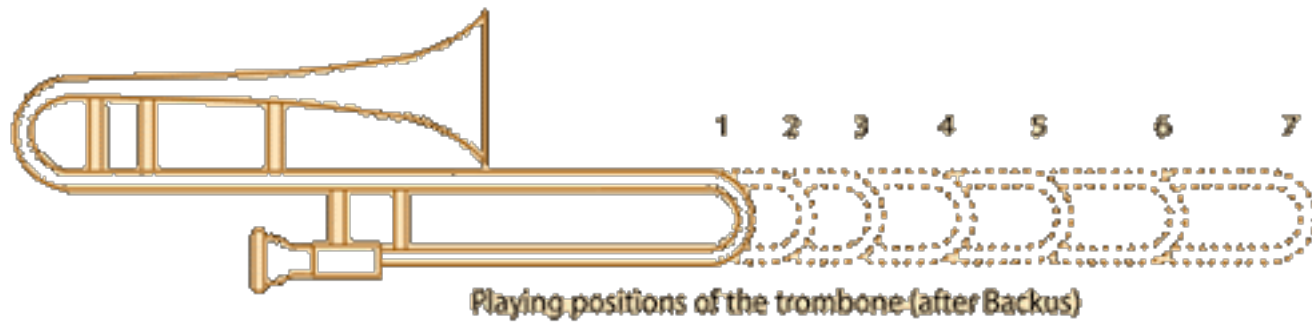

Μπάσο Τούμπα

Ορχήστρας

Μπάντας (παρέλασης)
σουσαφων

Playing positions of the trombone (after Backus)

Τρομπόνι

Μαρίμπα (μεγάλο ξυλόφωνο)

ταμπούρο

Μεγάλο τύμπανο
(Grand Cassa)

Πιάτα

Τρίγωνο

Τύμπανα
(timpani)

https://www.youtube.com/watch?v=v_ZnJCMQqwo

πιάνο

Harpsichord
τσέμπαλο

άρπα

Προς το παρόν τέλος

1/4

To be continued